

SỐ 176

PHẬT NÓI KINH SỰ TỬ NGUYỆT PHẬT BẢN SINH

*Hán dịch: Khuyết danh, theo ghi chép đời
Tiền Tần.*

Tôi nghe như vậy:

Một thời Đức Phật ở tại vườn trúc Ca-lan-đà thuộc thành Vương xá, cùng với một ngàn hai trăm năm mươi vị Tỳ-kheo và một trăm vị Bồ-tát.

Bấy giờ, trong chúng có một vị Tỳ-kheo Bồ-tát tên Bà-tu-mật-đa. Vị Tỳ-kheo này dạo chơi trong vườn trúc, leo trèo lên xuống các cành cây, phát âm như khỉ, hoặc cầm ba cái linh diễm trò na-la. Các trưởng giả và người đi đường tranh nhau đến xem. Khi mọi người tụ tập thì vị Tỳ-kheo vút lên hư không, leo lên đầu ngọn cây, phát ra tiếng kêu của loài khỉ.

Trong núi Kỳ-xà-quật có tám vạn bốn ngàn con khỉ lông màu vàng óng vây quanh chỗ

Bồ-tát. Bồ-tát lại biến hiện đủ các trò làm cho chúng vui vẻ. Thấy vậy mọi người đều nói: “Sa-môn Thích tử mà đùa như trẻ con, huyền hoặc mọi người, làm các việc ác không ai tin dùng, lại cùng với chim muông cầm thú làm việc phi pháp”. Tiếng ác như vậy lan đến thành Vương xá. Có một Phạm chí tâu lên đại vương Tần-bà-sa-la:

–Tâu đại vương, Sa-môn Thích tử mà làm các việc phi pháp, cùng với chim muông diễn trò na-la.

Vua nghe những điều này quở trách các đệ tử Phật. Nhà vua bảo trưởng giả Ca-lan-đà:

–Các vị Thích tử đó quy tụ bấy khi làm những việc gì trong vườn của khanh, Đức Như Lai có biết không?

Trưởng giả tâu:

–Bà-tu-mật-đa làm việc biến hóa làm cho bấy khi vui vẻ, chư Thiên mưa hoa cúng dường, họ làm những điều thần không hiểu nổi.

Khi ấy, đại vương Tần-bà-sa-la ngồi xe voi tốt, cùng đoàn tùy tùng đi đến chỗ Phật. Đến vườn trúc Ca-lan-đà, vua liền xuống xe, từ xa trông thấy Đức Thế Tôn trên gác, Ngài ngồi

trên tòa bảy báu, thân màu vàng ánh, cao một trượng sáu, có ba mươi hai tướng tốt, tám mươi vẻ đẹp, tất cả đều phóng hào quang sáng như núi vàng ròng, Ngài ở trong ánh sáng rực rỡ, hào quang màu vàng bao chung quanh làm cho đại chúng đều được bao phủ bởi màu vàng. Tôn giả Bà-tu-mật-đa và tám mươi bốn ngàn con khỉ cũng được thân màu vàng.

Khi ấy, bấy khi thấy đại vương đến, chúng làm đủ kiêu: nào là ca, múa, đánh trống, thổi kèn..., có con khỉ hái hoa dâng cho đại vương. Đại vương thấy vậy dẫn mọi người đến chỗ Phật, đánh lễ Đức Phật, đi chung quanh ba vòng rồi ngồi xuống một bên, bạch:

–Bạch Đức Phật Thế Tôn, bấy khi này đời trước có phước gì mà thân màu vàng? Lại bị tội gì sinh ra trong loài thú? Tôn giả Bà-tu-mật-đa trồng cội phước gì được sinh trong nhà trưởng giả, tin nhà chẳng phải nhà, xuất gia học đạo? Ông ta có tội gì, tuy sinh kiếp người, các căn đầy đủ mà không thọ trì giới hạnh, làm bạn với bấy khi vượn, ca hát nói năng đều như khỉ, khiến cho bọn ngoại đạo chê cười chúng ta? Cúi xin Đức Thế Tôn thương xót phân tích, giải nói rõ ràng cho chúng con được

hiều.

Phật dạy:

–Đại vương, ông hãy nghe kỹ và khéo suy nghĩ việc này. Ta sẽ giải thích cho ông rõ. Trong vô lượng ức kiếp thời quá khứ, có Đức Phật ra đời hiệu Nhiên Đăng đầy đủ mười hiệu. Sau khi Đức Phật Nhiên Đăng nhập diệt, có các Tỳ-kheo ở núi non, hồ đầm tu hành theo giáo pháp Phật. Họ ở nơi vắng vẻ, tu tập mười hai hạnh Đầu-đà, giữ giới vững chắc như người giữ gìn đôi mắt, nhờ vậy họ chứng quả A-la-hán, đầy đủ bát giải thoát và tam minh, lục thông.

Lúc đó, trong đầm vắng có một con khỉ đến chỗ vị A-la-hán. Thấy vị A-la-hán đang tọa thiền nhập định, nó liền lấy tọa cụ của ngài đắp làm ca-sa đúng cách như một Sa-môn, nó cũng trật y bày vai phải, tay bung lò hương đi chung quanh vị Tỳ-kheo đó. Khi vị Tỳ-kheo từ thiền định dậy, thấy con khỉ này có thiện tâm tốt, liền khảy móng tay bảo khỉ:

–Pháp tử, nay ngươi nên phát đạo tâm vô thượng.

Khỉ nghe nói nhảy nhót vui mừng, năm vóc sát đất kính lễ vị Tỳ-kheo rồi đứng dậy hái

hoa rải trên vị Tỳ-kheo. Lúc ấy vị Tỳ-kheo liền thuyết Tam quy:

–Pháp tử, nay người theo ta học Phật pháp ba đời, người phải cầu thỉnh thọ Tam quy và Ngũ giới.

Khỉ chấp tay bạch:

–Bạch Đại đức, xin ngài đoái tưởng, con nay muốn quy y Phật, Pháp, Tăng.

Vị Tỳ-kheo dạy:

–Người nay quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng.

Lần thứ hai, thứ ba cũng nói như vậy: “Người quy y Phật rồi, quy y Pháp rồi, quy y Tăng rồi”. Lần thứ hai, thứ ba cũng nói như vậy. Kế đến là sám hối, vị Tỳ-kheo bảo khỉ:

–Người ở trong vô lượng kiếp đến nay, tham dục, sân hận, ngu si, tà kiến, ganh ghét, kiêu mạn, phỉ báng, phá giới, làm đủ mười điều ác, phạm tội ngũ nghịch, khinh chê kinh điển Phương đẳng, dâm dục với Tỳ-kheo-ni, trộm vật của chúng Tăng, làm các tội nặng vô lượng, vô biên. Ta nay đã đoạn sinh tử, không thọ thân đời sau, thành bậc A-la-hán, có thể diệt trừ vô lượng tội nặng cho chúng sinh. Vì sao? Khi ta sinh ra cùng với tâm đại bi, pháp

Thánh hiền ba đời đều như vậy, cũng cùng sinh ra đời với tâm Đại bi.

Vị Tỳ-kheo ân cần nói ba lần sám hối tội cho khỉ. Sám hối rồi, vị Tỳ-kheo bảo:

–Pháp tử nay người thanh tịnh, gọi là Bồ-tát. Người từ nay cho đến trọn đời thọ giới không được sát sinh. Ba đời các Đức Phật, A-la-hán, thân, miệng, ý thanh tịnh, hoàn toàn không sát sinh. Người cũng như vậy.

Khi ấy, khỉ bạch với vị A-la-hán:

–Con nguyện làm Phật. Theo lời Đại đức dạy, từ nay cho đến ngày thành Phật, con không sát sinh.

Vị A-la-hán nghe khỉ nói, tâm rất hoan hỷ, truyền trao năm giới cho nó:

–Pháp tử, từ nay cho đến suốt đời theo học Phật pháp, ba đời chư Phật, các Thanh văn, thân nghiệp đều thanh tịnh, thường không sát sinh và giữ giới bất sát. Người cũng vậy, trọn đời không phạm giới sát, người có thể giữ được không?

Khỉ thưa:

–Con có thể giữ được.

Kể đến, khỉ thọ giới không trộm cắp, không tà dâm, không nói dối, không uống rượu, cũng

như pháp thọ giới trên.

Vị A-la-hán Tỳ-kheo dạy:

–Người phải phát nguyện, người làm súc sinh hiện thân chương đạo, nhưng cần phải tinh tấn, cầu đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Khi phát nguyện xong vui mừng nhảy nhót, chạy lên núi cao, chuyề cành giỡn múa bị rơi xuống đất chết ngay. Khi nhờ vị A-la-hán truyền thọ năm giới nên dứt được nghiệp súc sinh. Sau khi chết, khi được sinh lên cõi trời Đâu-suất, được gặp Bồ-tát Nhất sinh bồ xứ. Bồ-tát nói tâm đạo Vô thượng cho nó nghe, nó liền đem hoa trời xuống chốn đằm vắng cúng dường A-la-hán. A-la-hán thấy nó liền mỉm cười bảo:

–Này Thiên vương, quả báo thiện ác như bóng với hình, không bao giờ bỏ được.

Rồi ngài nói kệ:

*Nghiệp chương trang điểm thân
Cảnh giới tùy theo nghiệp
Đúng như pháp không sai
Nghiệp như người thiếu nợ.
Nay người sinh lên trời
Nhờ thọ năm giới cấm*

Đời trước bị làm khi
Từ nơi phạm tánh giới
Giữ giới sinh lên trời
Phá giới, uống đồng sôi.
Ta thấy người trì giới
Ánh sáng trang nghiêm thân
Lầu gác bảy bảo đẹp
Chư Thiên cúng dường họ,
Châu báu làm giường, màn
Hoa Ma-ni anh lạc
Vị lai sẽ gặp Phật
Vui vẻ nói thắng pháp
Ta thấy người phá giới
Đọa vào trong địa ngục
Cày sắc, cày lưỡi người
Nằm ở trên giường sắt
Nước đồng chảy bốn phía
Thiêu nấu tan thân thể,
Hoặc ở trên núi kiếm
Rừng kiếm và phân sôi
Ngục sông tro băng giá
Nuốt sắt, uống đồng sôi
Bao sự khổ như vậy
Làm anh lạc đeo thân.
Nếu muốn thoát các nạn

*Khỏi đọa ba đường ác
Đạo chơi đường trời người
Siêu thoát chứng Niết-bàn
Phải siêng giữ tịnh giới
Bồ thí, sống thanh tịnh.*

Khi vị A-la-hán nói kệ này rồi im lặng, không nói nữa. Thiên tử nói:

–Bạch Đại đức, tiền thân của con bị tội nghiệp gì sinh trong loài khỉ? Được phước báo gì gặp Đại đức, thoát khỏi kiếp súc sinh và sinh lên cõi trời?

Vị La-hán bảo:

–Người nên lắng nghe và khéo nhớ nghĩ điều này: Trong đời quá khứ, cõi Diêm-phù-đề có Đức Phật ra đời hiệu là Đại Tuệ Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Biến Tri... đầy đủ mười hiệu. Sau khi xuất hiện ở đời, ba lần Đức Phật này thị hiện Niết-bàn, đến thời tượng pháp, có một Tỷ-kheo tên Liên Hoa Tạng, thường kết bạn với quốc vương, trưởng giả, cư sĩ, không giữ giới hạnh lại sống tà vạy, dối trá quanh co. Do vì dối trá mê hoặc nên sau khi chết chỉ trong phút chốc rơi vào địa ngục A-tỳ. Như hoa sen nở, thân ông có khắp trong mười tám ngục. Mưa hòn sắt nóng từ

cao đổ xuống, trăm ngàn ngọn lửa dữ và vô số bánh xe sắt nóng từ trên không rơi xuống. Ở địa ngục A-tỳ, tội nhân thọ một kiếp, kiếp hết lại sinh kiếp khác. Như vậy tội nhân trải qua các địa ngục lớn mãi tám vạn bốn ngàn kiếp. Ra khỏi địa ngục đọa làm ngựa quý, uống nước đồng sôi, ăn hòn sắt nóng, trải qua tám vạn bốn ngàn năm. Ra khỏi loài ngựa quý, trong năm trăm đời làm thân trâu. Lại năm trăm đời làm thân lạc đà, năm trăm đời sinh trong loài heo, năm trăm đời sinh trong loài chó, năm trăm đời sinh trong loài khỉ. Người nhờ duyên trước cúng dường, giữ giới Tỳ-kheo, phát lời thề lớn nên nay lại gặp ta, được tắm gội trong giáo pháp, thanh tịnh được sinh lên cõi trời.

Vị Tỳ-kheo giữ giới tức là ta, Tỳ-kheo phóng dật tức là người.

Bấy giờ Thiên tử khỉ nghe A-la-hán dạy những lời này xong, tâm sợ hãi, lông dựng đứng, ăn năn sám hối tội cũ rồi trở về trời.

Đức Phật dạy đại vương:

—Con khỉ kia tuy là loài súc sinh, chỉ một lần gặp vị A-la-hán thọ trì Tam quy, Ngũ giới, nhờ công đức này nó vượt qua ngàn kiếp tội nghiệp sâu nặng mà được sinh lên cõi trời,

được gặp Bồ-tát Nhất sinh bồ xứ. Từ đó về sau nó gặp vô số Đức Phật, tinh tu phạm hạnh, đầy đủ sáu Ba-la-mật, trụ tam-muội Thủ-lăng-nghiêm, ở nơi cõi bất thoái. Thân cuối cùng, tiếp sau Phật Di-lặc, sẽ thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Vua tên Bảo Quang, cõi nước thanh tịnh như cõi trời Đao-lợi, những chúng sinh trong cõi nước này hành Thập thiện, giữ giới hoàn toàn không khuyết. Đức Phật cõi đó hiệu là Sư Tử Nguyệt Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Biến Tri, Minh Hạnh Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn. Nếu có chúng sinh nào nghe danh hiệu của Phật đó, đời đời sinh ra chỗ nào cũng được xa lìa thân súc sinh, dứt trừ được nghiệp sinh tử trong vô lượng kiếp.

Đức Phật dạy:

–Đại vương nên biết, Phật Sư Tử Nguyệt ở nước kia, nay là Tỳ-kheo Bà-tu-mật-đa trong chúng hội này.

Khi ấy, vua Tần-bà-sa-la nghe Đức Phật dạy xong, đứng dậy chấp tay toàn thân tháo mồ hôi, thương khóc nước mắt như mưa, ăn năn tự trách, hướng đến Bà-tu-mật-đa cúi lễ

sát đât sám hối tội lỗi trước.

Đức Phật dạy:

–Đại vương nên biết, tám vạn bốn ngàn con khỉ thân vàng đây vào kiếp quá khứ thời Phật Câu-lâu-tần, nước Ba-la-nại và nước Câu-thiền-di, giữa hai nước này cũng có tám vạn bốn ngàn Tỳ-kheo-ni, làm các việc phi pháp rất đỗi thân thiết với những người thế tục, phạm các trọng cấm, trang sức thân thể như những Càn-thát-bà nữ mà không biết hổ thẹn. Họ lấy việc dâm dật làm chuỗi anh lạc, dùng các việc phạm giới làm tràng hoa, dụng cớ kiêu mạn, đánh trống công cao làm trống, khảy đàn phóng dật, ca ngợi tiếng ác, ngông cuồng vô trí như bày khỉ ngu si. Họ thấy vị Tỳ-kheo có đủ đức độ từ bi giống như thấy giặc.

Vào thời ấy, có một vị Tỳ-kheo-ni tên Thiện An Ổn, đã chứng quả A-la-hán, đầy đủ Tam minh, Lục thông và Bát giải thoát, đến chỗ các Tỳ-kheo-ni nói với họ:

–Thưa các chị em, Đức Thế Tôn khi còn tại thế thường nói bài kệ:

*Nếu có Tỳ-kheo-ni
Không tu hạnh bát kính*

*Chẳng phải dòng họ Thích
Giống như Chiên-đà-la.
Nếu có Tỳ-kheo-ni
Phóng dật phạm bát trọng
Xem như phạm tất cả
Giặc lớn trong trời người,
Thường ở ngục A-tỳ
Trải qua mười tám nơi
Ngoài ra ba đường ác
Là chốn nó dạo chơi,
Trăm ngàn vô số kiếp
Không nghe tên Tam bảo
Lại nuốt hoàn sắt nóng
Ôm trụ đồng băng giá,
Tội như vậy đã hết
Sinh thân chim tu hú
Rắn độc, chuột, chó sói
Bò cạp loài trăm chân
Đủ thứ nghiệp như vậy
Đều phải trải thân qua.*

Các Tỳ-kheo-ni nghe vị A-la-hán Tỳ-kheo-ni nói kệ này, tâm ôm sân hận, dùng lời ác mắng chửi:

–Con khỉ già từ đâu đến đây? Nói lời độc ác dối trá, nói ngang ngược về địa ngục.

Vị A-la-hán thấy những người ác này sinh tâm bất thiện, nên khởi tâm Từ bay lên không biến hiện mười tám cách. Những người ác thấy sự biến hóa như vậy, đều lấy vòng vàng tung lên. Vị A-la-hán Tỳ-kheo-ni, nói:

–Chúng tôi nguyện đời đời thân mang màu vàng óng, những việc làm ác trước đây đều xin sám hối. Nguyện xin ngài thương xót chúng tôi mà nhận sự cúng dường.

Vị A-la-hán Tỳ-kheo-ni từ hư không hạ xuống nhận các món cúng dường của những người nữ ác.

Khi những người ác chết đi, đọa vào địa ngục A-tỳ. Như hoa sen trái đầy khắp trong ngục, thọ thân cũng lại lần lượt trái qua hơn mười tám ngục lớn. Ở trong các ngục thọ mạng bằng nhau một đại kiếp, tiếp nối như vậy, họ thường xuyên ở trong địa ngục chín mươi hai kiếp. Ra khỏi địa ngục, năm trăm đời thường làm ngạ quỷ, ra khỏi ngạ quỷ một ngàn đời thường làm loài khỉ thân màu vàng.

Đại vương nên biết, xưa kia tám vạn bốn ngàn Tỳ-kheo-ni phạm giới, mắng chửi Tỳ-kheo-ni A-la-hán, nay chính là tám vạn bốn ngàn con khỉ thân màu vàng trong chúng hội này.

Người cúng dường các Tỳ-kheo-ni ác khi ấy nay là đại vương. Do nhân đời trước nên nay bày khỉ đem hoa hương dâng cúng đại vương. Tỳ-kheo-ni sĩ nhục Tỳ-kheo-ni giữ giới khi ấy, nay chính là Cù-ca-lợi và năm trăm hoàng môn của vua.

Đức Phật dạy đại vương:

–Hãy nên thận trọng giữ gìn thân, khẩu, ý.

Đức Thế Tôn nói kệ:

*Giới là thuốc cam lộ
Người uống không già chết
Nên nương cậy giới đức
Phước báo thường theo chân.
Giữ giới được an ổn
Sinh chốn không hoạn nạn
Và thấy được chư Phật
Nghe pháp mau giải thoát.
Phá giới đọa địa ngục
Giống như bây giờ này
Thường sinh chỗ ti tiện
Khổ địa ngục làm bạn.
Đại vương nên lắng nghe
Dứt ác, tu hạnh lành.*

Vua Tần-bà-la-sa nghe Phật dạy bài kệ xong, trước Phật xin sám hối, ăn năn tự trách,

bộ̀ng nhiên tâm ý thấu suốt, chứng được quả A-na-hàm. Tám ngàn người theo vua cũng cầu xin được xuất gia, vua chấp thuận.

Đức Phật dạy:

–Thiện lai Tỳ-kheo.

Râu tóc họ tức thì tự rụng và đắp ca-sa, trở thành Sa-môn, đánh lễ dưới chân Phật, trong khoảng chưa kịp ngược đầu lên, được chứng quả A-la-hán, Tam minh, Lục thông, Bát giải thoát đầy đủ. Hơn một vạn sáu ngàn người theo vua còn lại đều phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Tám vạn chư Thiên cũng đều phát tâm. Tám vạn bốn ngàn con khỉ lông vàng nghe nhân duyên đời trước của mình, xấu hổ tự trách, đi quanh ngàn vòng, hướng về Đức Phật sám hối, cũng đều phát tâm Vô thượng Bồ-đề, tùy theo tuổi thọ dài ngắn, chúng tự mạng chung. Sau khi mạng chung, chúng được sinh lên cõi trời Đâu-suất, được gặp Phật Di-lặc, lại càng tinh tấn thêm hơn, đắc Bất thoái chuyển.

Khi ấy Tôn giả Ma-ha Ca-diếp thấy những sự kiện này, bảo chư đại chúng:

–Bồ-tát hành tịnh hạnh còn khiến loài súc sinh phát khởi đạo tâm, Bà-tu-mật-đa còn có

thể làm được Phật sự lớn như vậy, hưởng chi những bậc Bồ-tát oai đức vô lượng khác.

Chư Thiên tử, Sơn thần, Địa thần, Trời, Rồng... bát bộ chúng, thấy bầy khỉ phát tâm Bồ-đề, được sinh lên cõi trời, đắc Bất thoái chuyển, lòng sinh vui mừng, bạch Phật:

–Bầy khỉ này khi nào sẽ chứng đắc quả Phật?

Đức Phật dạy đại chúng:

–Cách đây trăm vạn ức na-do-tha a-tăng-kỳ hằng hà sa kiếp, có kiếp tên Đại Quang, người ở trong kiếp đó sẽ đặng thành Phật. Có tám vạn bốn ngàn Đức Phật thứ tự ra đời, cùng đồng một kiếp, đều đồng danh hiệu Phổ Kim Quang Minh Vương Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Biến Tri, Minh Hạnh Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn. Mọi người trong chúng hội nghe Đức Phật Thế Tôn vì bầy khỉ thọ ký đạo Bồ-tát. Họ liền cởi chuỗi anh lạc quý giá nhất để cúng dường Đức Như Lai và Tỳ-kheo Tăng. Mọi người đồng thanh ca tụng đức hạnh vô lượng của Đức Thế Tôn:

–Đức Như Lai xuất thế chính vì bầy khỉ

này. Lành thay Thế Tôn! Bây giờ nghe pháp còn được thành Phật, huống chi chúng con ở đời vị lai không được thành Phật sao?

Lúc ấy trong đại chúng nghe Phật dạy xong, hoan hỷ vâng làm, đánh lễ Phật rồi lui ra.

